

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1876

Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν,
ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς
Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

Τιμὴ συνδρομῆς ἑτησίας καὶ προπληρωτέας: Διὰ τὸ Ἐσωτερικόν δρ. 8
διὰ τὸ Ἐξωτερικόν φρ. γρ. 10. — Τιμὴ φύλλου: Διὰ τὸ Ἐσωτερικόν
δρ. 0,20 διὰ τὸ Ἐξωτερικόν φρ. γρ. 0,20.

Διὰ καταχωρήσεις ἀγγελιῶν ἐν τῇ τελευταίᾳ σελίδι κτλ. γίνονται ἰδιαιτέραι
συμφωνίαι. — Γραφεῖον: ὁδὸς Νομισματοκοπείου ἀριθ. 7 παρὰ τὴν
Διεύθυνσιν τῆς Ἀστυνομίας.

1895.

Ἐν Ἀθήναις, 16 Ἀπριλίου.

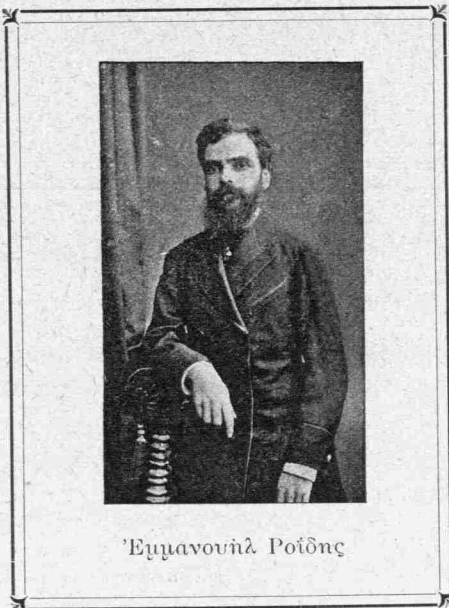
Ἀριθ. 16.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΪΔΗΣ

Ὁ κάλλιστος καὶ δοκιμώτατος τῶν συγχρόνων ἑλλήνων λογογράφων. Γεννηθεὶς ἐκ γονέων Χίων, ὀλίγον πρὸ τοῦ Συντάγματος, ἀνετράφη καὶ διέμεινεν ἐν Ἰταλίᾳ μέχρι τοῦ δεκάτου τεταρτοῦ τῆς ἡλικίας του ἔτους, ὅτε πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Ἰταλικῆς ἀπεστάλη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐφοίτησεν εἰς τὸ Γυμνάσιον τῆς Σύρου. Κατόπιν ἀπῆλθεν εἰς Βερολίνον. Ἄλλ' ἐκεῖ, ἐνεκα νευρικοῦ παθήματος, ἀμβλύναντος τὴν ἀκρίαν του, ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὴν ἀρόχισιν τῶν πανεπιστημιακῶν μαθημάτων, διαμείνας μὲν ἐπὶ πενταετίαν ἀκόμη ἐν Εὐρώπῃ, ἀλλ' ἐπιστρέψας νὰ ἐγκατασταθῇ ἐν Ἀθήναις διαρκῶς, ἐκτὸς ἀποδημιῶν τινῶν εἰς τὴν Ἑσπερίαν καὶ τὴν Ἀνατολήν. Τὰ βιβλία ὑπῆρξαν πάντοτε ἡ προσφιλεστέρα του ἐνασχόλησις. Καὶ ὅσα ἀπεκόμισεν ἐκ τῆς μακρᾶς ταύτης μελέτης, καλλιεργήσας πνεῦμα πλήρες ἀρετῶν, φαίνεται ὅτι, ἐκτὸς τῆς ἰκανοποιήσεως ἰδίου φιλομαθεύς πόθου, δι' οὐδὲν ἄλλο τὰ ἤθελεν, εἰμὴ διὰ νάρτυρ τὴν ὠραίαν, τὴν εὐφυᾶ καὶ πολυζήτητον ἡμιλίαν του καὶ νὰ διευθύνῃ ὀλοφύγως καὶ πεφωτισμένως τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην, εἰς τὴν ἐφορίαν τῆς ὁποίας ἐκλήθη τὸ πρῶτον πρὸ δεκαπενταετίας. Ὁ κάλαμος δὲν εἶνε ὡς ἐκ τούτου ἡ συστηματικὴ του ἐνασχόλησις καὶ τὸ κύριον ἐπάγγελμα του· ἔπρεπε δὲ νὰ ἐνεργήσῃ ἐκάστοτε ἐπ' αὐτοῦ τῶν ἐκδοτῶν ἡ ψυχολογικὴ βία, ἐπωφελουμένων ἐμφύτων τινῶν πρὸς συγγραφὴν τάσεων, δυσκόλως ὑπὸ τῶν ἐμποδίων καταστελλομένων, διὰ νὰ φιλοτεχνήθωσιν ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὠραία ἔργα, τὰ ὁποῖα ὁ ἐρασιτέχνης ὀνομάζει **Πάρεργα**.

Τὴν ἀπὸ τοῦ συγγραφῆν ἐκουσίαν ταύ-

την ἀποχὴν, τόσον παράδοξον καὶ ἀδικαιολόγητον, ὁ κ. Ροΐδης προσεπάθησε νὰ δικαιολογήσῃ διὰ δύο ἐπιχειρημάτων: Τὸ πρῶτον εἶνε μᾶλλον χαριτολόγημα, ὑπαγορευθὲν ὑπὸ ἀκαίρου μετριοφροσύνης ἢ ἐπιχειρήμα ἁπλῶς σεβραεῖ ἀνασκευῆς. Ἐν τῇ παρουσίᾳ φιλολογικῆ ἰσοπεδώσει τῆς πα-

Ἐμμανουὴλ Ροΐδης

τρίδος του, ὁ κ. Ροΐδης φρονεῖ ὅτι κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα, τὸ ὁποῖον ἤθελε δαπανῆσαι ὅπως γραφῆ μίαν μόνον μετριοτάτην σελίδα, θὰ εἶδονατο—χωρὶς οὐδένα φόβον νὰ ζημιώσῃ ἐαυτὸν ἢ τοὺς τυχόν ἀναγνώστους του,—ἀναγνώσῃ εἴκοσι τοῦλάχιστον καλλίστας τοῦ Σπένσερ, τοῦ Ἡλιεδώρου, τοῦ Ρενάν, τῆς Σανῶ, τοῦ Λουκιανοῦ, τοῦ Ἀῖνε ἢ τοῦ Τεννισῶνος. Ἡ

σκέψις αὕτη, διὰ πάντα αἰσθανόμενον ἐαυτὸν γεννηθέντα νὰ εἶνε ἀληθῆς συγγραφεύς, εἶνε ἀδικος καὶ ἀπελπιστικὴ. Βεβηκίως, ἐκν κατὰ τῶν ἐμφύτων ὀρμῶν ἔσχον τοιοῦτοι συλλογισμοί, αἱ ταξεῖς τῶν μετριοτήτων θὰ ἤρξαιοντο· ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ἐγωϊσμοῦ, συναφοῦς τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, ὑπάρχει ἀκόμη καὶ ὁ πόθος τοῦ συγγραφέως, — ὁ ἐγγενὴς ἐκεῖνος τοῦ νὰ ἐκφράσῃ τις ὅ, τι αἰσθάνεται καὶ ὅ, τι σκέπτεται, — πόθος, ὁ ὁποῖος ὄχι μόνον δὲν σβύνει ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἄλλων αἰωνόδηποτε, ἀλλ' ἀπεναντίας ἐξανάπτει περισσότερον.

Τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα τοῦ κ. Ροΐδου, κατὰ πολὺ βασιμώτερον, εἶνε ἡ ἀτέλεια τῆς γραφομένης ἡμῶν γλώσσης πρὸς ἐξυπηρέτησιν σκοπῶν καλλιτεχνικῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀποδίδει ὅλην, καὶ τῶν μᾶλλον ἰδιόφυτων ἡμῶν συγγραφέων, τὴν ἀποτυχίαν. Τὸ κύριον τῶν κατὰ τῆς παρουσίας γλώσσης αἰτιαμάτων του ἀποτελεῖ ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι, διὰ τῶν ὀλίγων λέξεων, τῶν κοινῶν εἰς τε τὸν γραπτὸν καὶ τὸν προφορικὸν λόγον, τῶν μόνων ποῦ δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν ἐπιτυχή ὁ καλλιτέχνης, οὔτε «δύο ἐκ τῶν δέκα αὐτοῦ ἰδεῶν δύναται νὰ ἐκφράσῃ ἀκριβῶς ἢ τοῦλάχιστον ἐπαρκῶς». Τοῦτο μόνον ἀρκεῖ νὰ πείσῃ τελείως τὸν ἀληθῆ συγγραφεὴ νὰ πορρίψῃ τὸν κάλαμον καὶ τοῦτο ἔκαμε καὶ ὁ κ. Ροΐδης μετὰ τὴν ἀποπειράτωσιν τοῦ πρώτου νεανικοῦ αὐτοῦ ἔργου τῆς «Παρίσης Ἰωάννας» οὐδὲν ἄλλο δημιουργικὸν γραφῆς ἐκτοτε, ἐξαιρέσει συντόμων τινῶν διηγημάτων. Ἐν τούτοις ταῦτα, μετὰ τῶν διαφορῶν αὐτοῦ πολιτικῶν, σατυρικῶν καὶ κριτικῶν ἄρθρων, ἀποτελοῦσιν ἐργασίαν ἀρκετὴν καὶ εὐσυνειδήτων, ἢ ὁποῖα—σπάνιον πρᾶγμα δι' ἀπλοῦν